

Hjärta och smärta eller heart och apart

Lars Melin

Snart är det final för Melodifestivalen i Helsingfors. Officiellt är det en *melodifestival* men i medierna är det en *artistfestival* där idolerna är i fokus. Man tänker mindre på att det också är en *songcontest*. Texterna bryr sig nästan ingen om fast de behövs för sångartisten ska kunna göra sitt jobb, för att vi ska kunna tralla med och för att vi ska komma ihåg vad låtarna heter.

I den här artikeln däremot firar vi sångtextfestival, och vi går direkt in i finalen där tio texter tävlade om att få representera Sverige i Helsingfors.

Alla texterna handlar om ädla känslor, det vill säga kärlek. Temat är pojke möter flicka i alla utom en som handlar om ännu ädlare känslor: *Jag tror på människan*. Men det visar sig att den som tror på människan tror ännu mer på kärleken.

Eftersom det är ett enda tema kan man problemfritt mala ner alla texterna till en enda lång kärlekssång om 1858 ord, varav 1171 på engelska och 687 på svenska. Sedan kan man låta datorn göra jobbet.

När man bedriver så kallad korpuslingvistik brukar man till besvikelse se att de allra vanligaste orden är de mest intetsägande, ord som *och* och *att*. Men Melodifestivalens texter är inte som andra. Här kommer de allra viktigaste orden på guld- och silverplats:

Engelska	Svenska
53 I	45 jag
35 you	44 du

Det handlar alltså om just *du* och *jag*, inte några andra. Men i dessa egotrippade sånger handlar det allra mest om *jag*. Det finns dessutom lite *me/mig* som bättrar på statistiken. Det är ont om *oss* (8), *varann* (3) och *us* (1) – så huvudpersonerna håller viss distans.

Det var pronomen på medaljplats, men riktiga ord, ord som betyder något? De måste väl säga något viktigt om kärlekens väsen. För att vaska fram dem måste vi klippa bort alla tjugatiga refränger som kan åstadkomma de konstigaste resultat. Här är fem-i-topplistan:

Engelska	Svenska
10 love	5 land
6 believe	4 behöver
6 make	4 hand
6 baby	4 lyser
5 feel	4 vågar

Jo, visst är det kärlek vi tror på och kärlek vi behöver. Och, baby, vi måste våga och vi måste göra det vi känner.

Vi blir lite nyfikna på en del ord. *Land* verkar konstigt men en glutt i texten ger det betryggande svaret: det är vågor som slår mot land, och det är ”från land till land”. Det är alltså den bildliga kärleken och den gränslösa kärleken det handlar om.

Och så de fyra händerna? *Stäcka ut en hand* och *ta min hand*. Ska det inte vara *hjärta*, *ögon* och *läppar* om vi måste dra upp anatomiska detaljer? Jo, det finns några enstaka *hjärta*, *ögon* och *ansikte*, men det är den platonska kärleken som gäller: det finns lika många *mind* som *heart* och det finns fler *himmel* än *hjärta* och det finns fler *andetag* än *kyssar* (och några *läppar* finns inte alls).

Självklart kan man leva ut de ädla känslorna också i ord som inte kommer med på topplistan. Ett par bubblare är *dans* (3) och *sång* (3).

Lyser är ett glänsande ord. Men sammanhanget är ännu bättre. Det är en *gloria* och *himmelen* som lyser upp sången.

Denna förändligade kärlek måste ändå finnas någonstans. Sången är snål med geografiska uppgifter, och det närmaste vi kommer är en bäddsoffa (couch).

Likaså är tiden svårfångad. Allt rör sig i ett spann mellan förr (minnen), här och nu och framtid (drömmar).

Förr	Nu	Sedan
2 Recall	8 nu	4 dröm
17 remember	8 now	3 dream
		6 believe

Det blev målfotoseger för Förr.

Och så finns förstås 3 *alltid* 3 *always*. Tyvärr finns också ett *never*.

Jag noterar en förskjutning i dygnsrytmen från tidigare melodifestivaler. Det finns lika många tidiga ord (*morgon* och *gryning*) som sena ord (*night* och *natt*). Dessutom: 3 *ljus* och 4 *lyser* visar att det minsann inte är några mörksens gärningar som skildras.

Schlagern är ökänd för det plågsamma rimmet *hjärta* och *smärta*. I år finns många mer positiva rim: *het/evighet*, *bride and groom/bloom*, *brann/varann*, *ömt/drömt*, men framför allt *du/nu* och *jag/idag*.

Men den gamla smärtan står sig: *make/fake*, *night/fight* men framför allt ett nytt kreativt grepp på det där med *hjärta* och *smärta*: *heart/apart*.

Men den allra viktigaste frågan: får de varandra? Tyvärr, ord med klart negativ laddning överväger: *hard*, *fight*, *fake*, *fear*, *goodbye*, *crash*, *fuzz* och *cry*. Och de positiva som

goodness, dear, faith är klart färre. Till och med vardagsorden som *coffee* och de riktigt högtidliga som *sacrificing* är fåtaliga.

Det som lyser upp är bilderna: Det är väg, det är ljus och skuggor, det är murar som rivs, men framför allt är det värme, eld och brand. Det tar sig.

Lars Melin är docent i svenska har skrivit flera populärvetenskapliga böcker om språk och språkbruk, t ex Corporate bullshit, Litterära laborationer och Manipulera med språket.